

Dokumentationsnotat¹

15. august 2024

Regneprincipper for de økonomiske konsekvenser ved seniorpræmien

Med *Aftale om finansloven for 2019* blev der indført en skattefri seniorpræmie på 30.000 kr. (2019-niveau) det første år efter folkepensionsalderen for personer født fra 1. januar 1954. Med *Aftale om ret til seniorens pension for nedslidte (2019)* blev førsteårsseniorpræmien forhøjet til 42.000 kr., og der blev indført en andetårsseniorpræmie på 25.000 kr. (2019-niveau). Med *Aftale om reform af personskat (2023)* forhøjes første- og andetårsseniorpræmien yderligere til hhv. 59.000 kr. og 35.000 kr. (2023-niveau) fra 2029.

Seniorpræmien udbetales til personer, der arbejder minimum 1.560 timer (svarende til ca. 30 timer om ugen) det første og andet år efter folkepensionsalderen. Lønmodtagere får automatisk udbetalt seniorpræmien to måneder efter, at optjeningsperioden er afsluttet, hvis kravet om minimum 1.560 løntimer inden for et år er opfyldt, hvorimod selvstændige skal søge om seniorpræmien.²

Dette notat dokumenterer Finansministeriets og Beskæftigelsesministeriets opdaterede regneprincipper for arbejdsudbuds- og saldobvirkninger af ændringer i seniorpræmien. Foreløbige erfaringer med seniorpræmien samt afskaffelsen af indtægtsregulering af folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg som følge af egen arbejdsindtægt har givet anledning til at efterse og justere de tidligere anvendte forudsætninger.³

Foreløbige erfaringer med seniorpræmien

Den første halvårgang med mulighed for at optjene seniorpræmien er første halvår af 1954, der nåede folkepensionsalderen i andet halvår af 2019. De første seniorpræmier blev derved udbetalt i september 2020, to måneder efter optjeningsperioden for de første potentielle modtagere af seniorpræmien. I 2020 blev der udbetalt ca. 3.600 seniorpræmier, jf. figur 1, mens der i 2022 blev udbetalt ca. 5.100 førsteårsseniorpræmier og ca. 3.800 andetårsseniorpræmier.

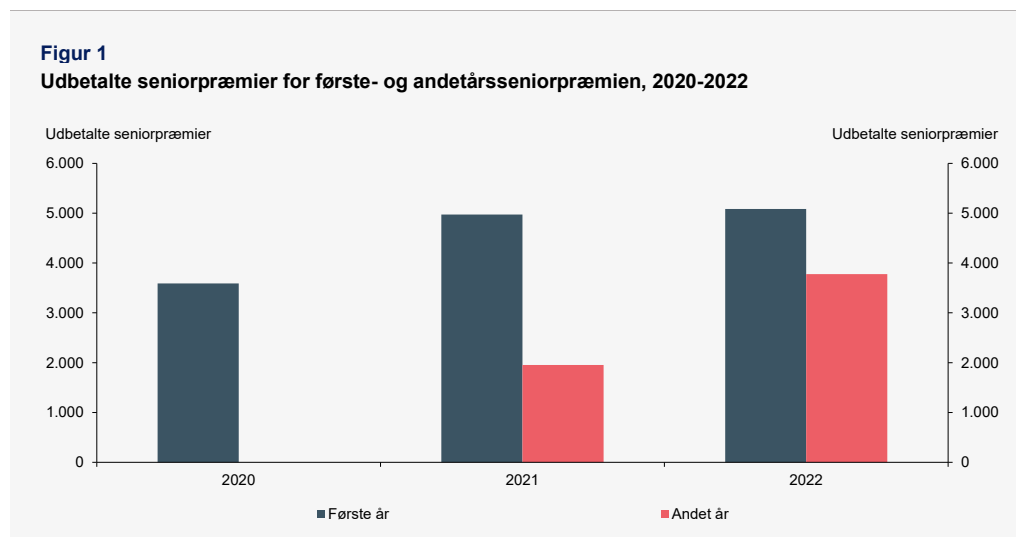
For personerne født i første halvår af 1954 blev folkepensionsalderen forhøjet med ½ år til 65½ år, samtidig med at de var påvirket af lempede optjeningsregler

¹ Dette er en revideret udgave af dokumentationsnotatet, der blev offentliggjort i december 2023. I forhold til den tidligere version er boks 1 og tabel 2 justeret, således at omregningen af den økonomiske litteratur følger tilgangen i *Finansministeriet og Skatteministeriet (2024): Regneprincipper på personskatteområdet – Baggrundsnotat 3. Litteraturregennemgang af arbejdsudbudsvirkninger på den ekstensive margin*. Indkomstforudsætningerne er ligeledes opdateret til 2024-niveau. Justeringerne har ikke ændret de endelige beregningsforudsætninger for seniorpræmien.

² For selvstændige omregnes overskuddet i egen virksomhed til løntimer på baggrund af en omregningsfaktor på 136,81 kr. (2024-niveau).

³ De tidligere regneprincipper er beskrevet i notatet *Beregning af arbejdsudbudseffekter for personer over folkepensionsalderen i aktuelle folketingsspørgsmål (2018)* og kan fås ved henvendelse til Finansministeriet.

under coronanedlukningen i optjeningsåret.⁴ Det er derfor særdeles vanskeligt at evaluere effekten af seniorpræmien på arbejdsudbuddet med udgangspunkt i de første observationer for modtagere af seniorpræmien.

Kilde: Svar på beskæftigelsesudvalgets spørgsmål 148 (alm. del) af 27. februar 2023 og egne beregninger.

Med disse forbehold finder en empirisk analyse af første- og andetårsseniorpræmierne positive, men ikke-signifikante effekter på fuldtidsbeskæftigelsen.⁵ Analysen finder desuden større effekter af andetårsseniorpræmien end førsteårsseniorpræmien samt indikationer på en læringseffekt, der kan medføre større effekter på længere sigt.

Omvendt er seniorpræmiens virkning på de økonomiske incitamenter til at arbejde reduceret som følge af afskaffelsen af indtægtsregulering af folkepensionsgrundbeløb og pensionstillægget som følge af egen arbejdsindtægt fra 1. januar 2023. Det skyldes, at afskaffelsen af modregning generelt set medfører en indkomststigning for beskæftigede folkepensionister. Seniorpræmien medfører derfor en relativt mindre indkomststigning sammenlignet med de tidligere regler med modregning. Det taler derfor for mindre effekter på arbejdsudbuddet af seniorpræmien fremover.

Samlet set vurderes det foreløbige empiriske grundlag for svagt til at kunne udgøre det primære grundlag for en opdatering af regneprincipperne. Der tages derfor udgangspunkt i den økonomiske litteratur vedrørende beskæftigelsesvirkninger af finansielle incitamenter blandt seniorer.

⁴ Som følge af COVID-19 blev arbejdssevnekravet midlertidigt lempet fra ca. 30 til ca. 20 timer/uge for personer, der optjente præmien i første halvdel af 2020.

⁵ Jf. Eberhardt, O. T. og Knudsen, L. M. (2023): "Eyes on the Prize: An empirical analysis of the Senior Prize", *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 2023:4.

Opdaterede regneprincipper for seniorpræmie

Det lægges til grund, at beskæftigelsesvirkningen af seniorpræmien kan opgøres med udgangspunkt i ændringer i nettokompensationsgraden, idet virkningen forventes primært at stamme fra en *deltagelseffekt*.⁶

Virkningen på antallet af beskæftigede, der arbejder mindst 1.560 timer om året, beregnes som produktet af målgruppen, ændringen i nettokompensationsgraden og en parameter for beskæftigelsesvirkningen mht. nettokompensationsgraden. Ændringen i antallet, der arbejder mindst 1.560 timer om året, regnes således pba.

$$\Delta \text{Beskæftigede}_{\text{timer} \geq 1.560, t} = \text{Målgruppe}_t * \Delta K_t * \alpha_t,$$

hvor $t = 1, 2, 3$. år efter folkepensionsalderen,

hvor ΔK_t angiver ændringen i nettokompensationsgraden, der afhænger af seniorpræmiens størrelse, og parameteren, α_t , angiver beskæftigelsesændringen, når nettokompensationsgraden ændres. Målgruppen vurderes at være personer uden dokumenteret væsentlig nedsat arbejdsevne året inden folkepensionsalderen. Der lægges op til at anvende en parameter for første år efter folkepensionsalderen på -0,15 baseret på tilgængelig økonomisk litteratur, *jf. nedenfor*.⁷ Adfærdsvirkningen antages at aftage i takt med, at beskæftigelsen aftager efter folkepensionsalderen, hvorfor beskæftigelsesparameteren for andet og tredje år efter folkepensionsalderen bliver hhv. -0,12 og -0,10. De enkelte elementer uddybes nedenfor.

Målgruppe

Målgruppen for at reagere på seniorpræmien vurderes at være alle personer, der ikke har en dokumenteret væsentlig nedsat arbejdsevne lige inden folkepensionsalderen. Konkret udgøres gruppen af alle i årgangen med undtagelse af personer, der før folkepensionsalderen modtog førtidspension, seniorpension, fleksydelse eller var i fleksjob eller løntilskudsjob. Denne afgrænsning er foretaget, idet personer på for eksempel seniorpension har en permanent nedsat arbejdsevne og dermed som udgangspunkt ikke kan forventes at kunne opfylde kriteriet om 30 timers ugentlig arbejdstid. Omvendt vurderes det sandsynligt, at nogle af de personer, der er overgået til fx efterløn eller tidlig pension inden folkepensionsalderen, kan vende tilbage til arbejdsmarkedet efter folkepensionsalderen, herunder motiveret af, at modregningsregler for arbejdsindkomst er lempeligere i folkepensionen end for de pågældende ydelser før folkepensionsalderen.

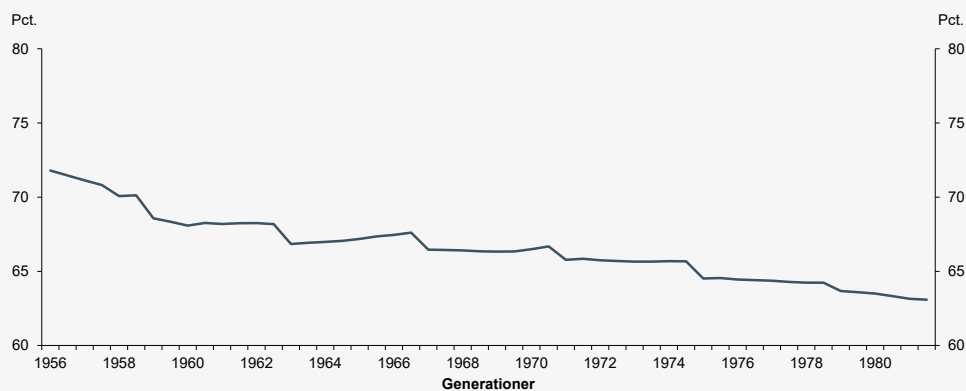
⁶ Der vil forventeligt også være en *timeeffekt*. Timeeffekten består af summen af en positiv substitutionseffekt og en negativ indkomsteffekt. Substitutionseffekten opstår som følge af, at marginals-katten på at arbejde flere timer vil falde for nogle, hvorfor nogle vil øge antallet af timer for at komme over 1.560 timer om året. Omvendt vil personer, der i forvejen arbejder over 1.560 timer om året, have en uændret marginals-kat og samtidig kunne opnå samme disponible indkomst for færre timer. De to effekter vurderes samlet set at have en arbejdsudbudseffekt på omtrent nul, hvilket understøttes af eksperimenter i timemodellen anvendt i Skatteministeriet og Finansministeriet.

⁷ En negativ beskæftigelsesparameter mht. nettokompensationsgraden indebærer, at beskæftigelsen vil stige, når nettokompensationsgraden falder og den relative gevinst ved arbejde stiger.

Andelen af en årgang, der vurderes at være i målgruppen for seniorpræmie, skønnes at falde fremadrettet, *jf. figur 2*. Fremskrivningen peger på et betydeligt fald frem mod årgang 1959, hvilket hovedsageligt skyldes, at årgang 1959 er første årgang, der har kunnet tilgå seniorpension i seks år, og tilgangen til seniorpension derfor er væsentligt højere end for tidligere generationer, *jf. Opdateret fremskrivning af tilbagetrækning for folkepensionsalderen, august 2023*. Udviklingen for årgangene efter årgang 1959 følger i høj grad indekseringen af folkepensionsalderen, således at målgruppen isoleret set falder, når folkepensionsalderen stiger.

Figur 2

Andelen af en årgang, der er i målgruppen for seniorpræmie

Anm.: Figur 2 viser andelen af årgangen, der hverken modtager førtidspension, seniorpension, fleksydelse eller er i fleksjob eller løntilskudsjob.

Kilde: 2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027, august 2023 og egne beregninger.

Ændring i nettokompensationsgrad

Ændringen i nettokompensationsgraden regnes på baggrund af en typeberegning baseret på en gennemsnitsperson fra registerdata. For lønalternativet tages der udgangspunkt i en gennemsnitlig timeløn på 315,6 kr. og 1.560 årlige løntimer, hvilket giver en bruttolønindkomst på ca. 492.300 kr. (2024-niveau) *jf. tabel 1*. Det antages, at personen vil få udbetalt folkepension i lønalternativet, da der fra 2023 ikke er indtægtsregulering af folkepensionens grundbeløb eller pensionstillæg som følge af egen arbejdsindkomst.

Tabel 1

Typeberegninger med og uden 1.560 timers beskæftigelse årligt (2024-kr., 2030-regler) uden seniorpræmie

	Beskæftiget	Ikke-beskæftiget
Lønindkomst ^A	492.300	0
Pensionsindbetaling ^B	60.300	0
Pensionsudbetaling (inkl. ATP) ^C	19.000	118.600
Overførselsindkomst	132.400	124.600
- Grundbeløb	83.100	83.100
- Pensionstillæg	49.200	41.400
- Supplerende pensionsydelse	0	0
- Mediecheck	0	0
AM-bidrag	39.400	0
Personlig indkomst	604.300	243.200
Beskæftigelsesfradrag	58.200	0
Jobfradrag	2.800	0
Ekstra pensionsfradrag	17.700	0
Skattepligtig indkomst	525.500	243.200
Samlede skatter	186.700	71.600
- Kommuneskat	119.000	48.400
- Bundskat	66.600	23.200
- Mellemskat	1.200	0
Grøn check	0	1.200
Boligydelse	0	33.000
Disponibel indkomst	417.600	205.700
Værdi af pensionsindbetaling	24.100	0
Værdi af ikke udbetalt pensionsformue ^D	43.400	0
Transportudgifter ^E	-9.300	0
Disponibel Indkomst tillagt værdi af pension og fratrasket transportudgifter	475.700	205.700
Forskelsbeløb		270.000
Nettokompensationsgrad		35,3 pct.
Løn inklusive pensionsindbetalinger		552.600
Forskelsbeløb		270.000
Deltagelsesskatterate		51,1 pct.

Anm.: Tallene er afrundet til nærmeste 100. Typeberegningen er opgjort med 2030-regler, hvorved tiltagene fra *Aftale om reform af personskat (2023)* er indregnet. A) Lønindkomsten er regnet på baggrund af 1.560 løntimer

årligt med en timeløn på 315,6 kr. Timelønnen er baseret på en registeropgørelse for lønmodtagere lige inden folkepensionsalderen i tredje kvartal af 2023. B) Der er antaget en bidragsprocent på 12, hvoraf egetbidrag udgør 2 pct.-point, således at den gennemsnitlige indbetalingsprocent udgør 12,24 pct. af den udbetalte løn. C) Egen pension dækker over ATP, arbejdsmarkedspensioner og private pensionsopsparinger. Udbetalingerne er beregnet som gennemsnittet af udbetalinger for personer, der ikke har modtaget førtidspension, seniørpension, fleksydelse eller været i fleksjob eller skånejob de sidste tre år inden folkepensionsalderen og samtidig har modtaget egen pension i mindst et år. D) Værdien af ikke at få udbetalt pension indgår i forskelsbeløbet, idet den ikke-udbetalte pensionsformue vil komme personen til gode senere hen. E) Transportudgifterne er sat til 778 kr. om måneden baseret på en registeropgørelse af nettoudgifterne til transport til arbejdspladsen for lønmodtagere lige inden folkepensionsalderen.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er lagt til grund, at personen ikke får udbetalt egen pension, hvis personen er i beskæftigelse. Værdien af de potentielle udbetalinger indgår imidlertid i forskelsbeløbet, idet personen vil få udbetalt pensionsformuen senere i livet. Nettokompensationsgraden er defineret ved:

$$\text{Nettokompensationsgrad} = 1 - \frac{\text{forskelsbeløb}}{\text{disponibel indkomst}_{\text{beskæftigelse}}}.$$

Derved bliver nettokompensationsgraden 35,3 pct. i et scenarie uden seniorpræmie.

Beskæftigelsesparameter det første år over folkepensionsalderen

Det lægges til grund, at beskæftigelsesparameteren er ens for alle. For personer i målgruppen for seniorpræmie, afhænger parameteren altså ikke af nuværende eller tidligere arbejdsmarkedstilknytning.

Beskæftigelsesparameteren mht. nettokompensationsgraden fastsættes til -0,15 for det første år efter folkepensionsalderen på baggrund af tilgængelige estimater fra økonomisk litteratur. Da den økonomiske litteratur som hovedregel ikke tager udgangspunkt i nettokompensationsgraden, men derimod deltagelsesskatteraten, omregnes elasticitetsestimaterne til at gælde nettokompensationsgraden, *jf. boks 1*.

Omregningerne anvender to centrale antagelser. For det første lægges det til grund, at beskæftigelsesparametrene estimeret for en given gruppe i studierne kan generaliseres til alle i målgruppen for seniorpræmie. Det antages dermed implicit, at alle personer uden nedsat arbejdsevne har samme tilbøjelighed til at reagere på seniorpræmien uafhængigt af arbejdsmarkedstilknytning. For det andet korrigeres beskæftigelsesparametrene for at tage højde for, at seniorpræmie kun optjenes af beskæftigede personer, der opfylder timekravet. Konkret lægges det til grund, at 45 pct. af de beskæftigede vil arbejde 1.560 løntimer eller mere, baseret på den observerede timefordeling for årgang 1952-1953.

Boks 1**Omregning af estimater fra litteraturen – illustrativt eksempel – Laun (2017)**

Estimaterne tilgængelige i litteraturen er som hovedregel mht. deltagelsesskatteraten (eller residualen, økonomisk gevinst). Derfor er det nødvendigt at omregne estimaterne fra litteraturen for at kunne gøre brug af dem mht. nettokompensationsgraden. I praksis omregnes elasticiteten på baggrund af en seniorpræmie på 1 kr. Som illustrativt eksempel er der derimod taget udgangspunkt i en seniorpræmie på 10.000 kr. for at fremhæve forskellene mellem nettokompensationsgrad og deltagelsesskatteraten (ved seniorpræmie på 1 kr. er ændringen tæt på nul). Det bemærkes, at omregningen afhænger af, hvilket seniorpræmieniveau der omregnes ved.

Eksempel – Laun (2017)

Laun (2017) estimerer en deltagelseselasticitet mht. ændringen i én minus deltagelsesskatteraten (*net-of-participation tax rate*) på 0,22 i året efter det fyldte 65. år for personer, der var i beskæftigelse fire år forinden. Konkret estimeres sandsynligheden for at deltage på baggrund af følgende ligning:

$$P_{i,t} = \gamma * \ln(1 - \tau_{i,t}) + \mu_{i,t},$$

hvor γ er elasticiteten, τ er deltagelsesskatteraten og μ_t er en vektor indeholdende et fejlsamt dummy-variable for alder og år. Udfaldsvariablen er beskæftigelse defineret ved positiv erhvervsindkomst i et givet år. Deltagelsesskatteraten defineres ved $\tau \equiv \frac{skat(I_L) + (I_O - skat(I_O))}{I_L} = 1 - \frac{forskelsbeløb}{I_L}$, hvor I_L er lønindkomsten inklusive pensionsindbetalinger, og I_O er indkomsten i overførselsalternativet. Forskellen imellem nettokompensationsgraden og deltagelsesskatteraten stammer således fra, om man ser forskelsbeløbet ift. bruttoindkomsten eller den disponible indkomst.

Korrektion på baggrund af timekrav for seniorpræmie

Laun (2017) skelner ikke mellem de beskæftigede afhængigt af timeantallet. Seniorpræmie tilfalder imidlertid kun personer, der har mindst 1.560 timers beskæftigelse i løbet af et år. Derfor korrigeres elasticiteten fra Laun (2017). Det antages, at timefordelingen blandt de personer, som Laun (2017) betragter, følger samme fordeling som for de personer, der i forvejen ville være i beskæftigelse. Blandt årgang 1952-1953 kan det observeres, at ca. 45 pct. af dem, der var beskæftigede i løbet af første år efter folkepensionsalderen, arbejdede 1.560 timer eller mere i løbet af første år efter folkepensionsalderen.⁸

Omregning af elasticitet til at være mht. nettokompensationsgrad

Elasticiteten i Laun (2017) omregnes derefter til at gælde ændringer i nettokompensationsgraden for hele målgruppen ud fra følgende relation, der sidestiller beskæftigelsesvirkningen baseret på Laun (2017) med beskæftigelsesvirkningen udregnet med den præsenterede relation i indeværende notat,

$$\gamma * \Delta \ln(1 - \tau) * \text{beskæftigelsesfrekvens}_{\text{målgruppe}} * \text{timekorrektion} = \alpha_1 * \Delta K.$$

Ændringen i logaritmen af gevinsten ved arbejde udregnes til:

$$\begin{aligned} \Delta \ln(1 - \tau) &= \ln\left(\frac{\text{forskelsbeløb} + \text{seniorpræmie}}{I_L}\right) - \ln\left(\frac{\text{forskelsbeløb}}{I_L}\right) \\ &= \ln\left(\frac{\text{forskelsbeløb} + \text{seniorpræmie}}{\text{forskelsbeløb}}\right) = \ln\left(\frac{280.000}{270.000}\right) = 0,0364, \end{aligned}$$

for en seniorpræmie på 10.000 kr. Virkningen skaleres med beskæftigelsesfrekvensen i målgruppen idet γ repræsenterer en elasticitet. Beskæftigelsesfrekvensen i målgruppen opgøres til ca. 55 pct. på baggrund af figur 1 og antallet af personer, som var i beskæftigelse på et tidspunkt i løbet af første år efter folkepensionsalderen baseret på arbejdsmarkedsregnskabet. Derudover skaleres virkningen ved at gange med 0,45 svarende til andelen af personer med beskæftigelse i løbet af første år over efter folkepensionsalderen, som arbejder over 1.560 timer.

Tilsvarende udregnes ændringen i nettokompensationsgraden på baggrund af følgende, hvor $Disp_L$ angiver disponibel indkomst ved beskæftigelse (uden seniorpræmien):

$$\begin{aligned} \Delta K &= 1 - \frac{\text{Forskelsbeløb} + \text{seniorpræmie}}{\text{Disp}_L + \text{seniorpræmie}} - \left(1 - \frac{\text{Forskelsbeløb}}{\text{Disp}_L}\right) \\ &= \frac{\text{Forskelsbeløb}}{\text{Disp}_L} - \frac{\text{Forskelsbeløb} + \text{seniorpræmie}}{\text{Disp}_L + \text{seniorpræmie}} \\ &= \frac{270.000}{417.600} - \frac{280.000}{427.600} = 0,6466 - 0,6548 = -0,0082. \end{aligned}$$

Der næst omregnes elasticiteten til en beskæftigelsesparameter mht. nettokompensationsgraden:

⁸ Opgørelsen er lavet på baggrund af arbejdsmarkedsregnskabet og inkluderer alle former for beskæftigelse.

$$\begin{aligned}
 \alpha_1 &= \gamma * \text{timekorrektion} * \frac{\Delta \ln(1 - \tau)}{\Delta K} * \text{beskæftigelsesfrekvens}_{\text{målgruppe}} \\
 &= 0,22 * 0,45 * \frac{0,0364}{-0,0082} * 0,55 \\
 &= -0,24.
 \end{aligned}$$

På baggrund af Laun (2017) vil andelen af målgruppen, der opfylder kravene for seniorpræmie, dermed vokse med ca. 0,24 pct.-point, hvis nettokompensationsgraden falder med 1 pct.-point.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Laun, L. (2017). "The effect of age-targeted tax credits on labor force participation of older workers", *Journal of Public Economics*, 152, pp. 102-118.

De omregnede estimater fra litteraturen dækker et bredt spænd, og der er således ikke en klar konsensus i litteraturen, *jf. tabel 2*. I fastlæggelsen af beskæftigelsesparameteren lægges der imidlertid størst vægt på studierne, der er baseret på europæiske befolkningsgrupper, idet de vurderes i højere grad at være repræsentative for Danmark. Parameteren fastsættes til -0,15, hvilket omtrent svarer til et simpelt gennemsnit af de tre første studier i tabel 2. Det betyder, at andelen af målgruppen, der opfylder kravene for seniorpræmie det første år efter folkepensionsalderen, antages at stige med 0,15 pct.-point, når nettokompensationsgraden falder med 1 pct.-point.

Tabel 2
Beskæftigelsesparameter mht. ændringen i nettokompensationsgraden

Studie	Land	Metode	Kalibreret parameter
<i>Europa</i>			
Laun (2017) ^A	Sverige	DiD	-0,24
Seibold (2021) ^B	Tyskland	Bunching	-0,05
Manoli og Weber (2016) ^C	Østrig	Bunching	-0,19
Gennemsnit			-0,16
<i>Resten af verden</i>			
Brown (2013) ^D	USA	RKD	-0,04
Saporta-Eksten m.fl. (2021) ^E	Israel	DiDiD	-0,47
Gelber m.fl. (2021) ^F	USA	RKD	-0,26
Gelber m.fl. (2022) ^G	USA	DiD	-0,24

Anm.: Parametrene er kalibreret til nettokompensationsgraden, jf. boks 2.

A) Laun, L. (2017). "The effect of age-targeted tax credits on labor force participation of older workers", *Journal of Public Economics*, 152, pp. 102-118.

B) Seibold, A. (2021). "Reference Points for Retirement Behavior: Evidence from German Pension Discontinuities", *American Economic Review*, 111 (4), pp. 1126-65.

C) Manoli, D. og A. Weber. 2016. "Nonparametric Evidence on the Effects of Financial Incentives on Retirement Decisions", *American Economic Journal: Economic Policy*, 8 (4), pp. 160-82.

D) Brown, K. 2013. "The link between pensions and retirement timing: Lessons from California teachers", *Journal of Public Economics*, 98, pp. 1-14.

E) Saporta-Eksten, I., I. Shurtz og S. Weisburd. 2021. "Social Security, Labor Supply, and Health of Older Workers: Quasi-Experimental Evidence from a Large Reform", *Journal of the European Economic Association*, 19 (4), pp. 2168–2208.

F) Gelber, A. M., D. Jones, D. W. Sacks, og J. Song. 2021. "Using Nonlinear Budget Sets to Estimate Extensive Margin Responses: Method and Evidence from the Earnings Test." *American Economic Journal: Applied Economics*, 13 (4), pp. 150-93.

G) Gelber, A. M., D. Jones, D. W. Sacks, og J. Song. 2022. "The Employment Effects of the Social Security Earnings Test". *Journal of Human Resources*, 57(2), pp. 341-371.

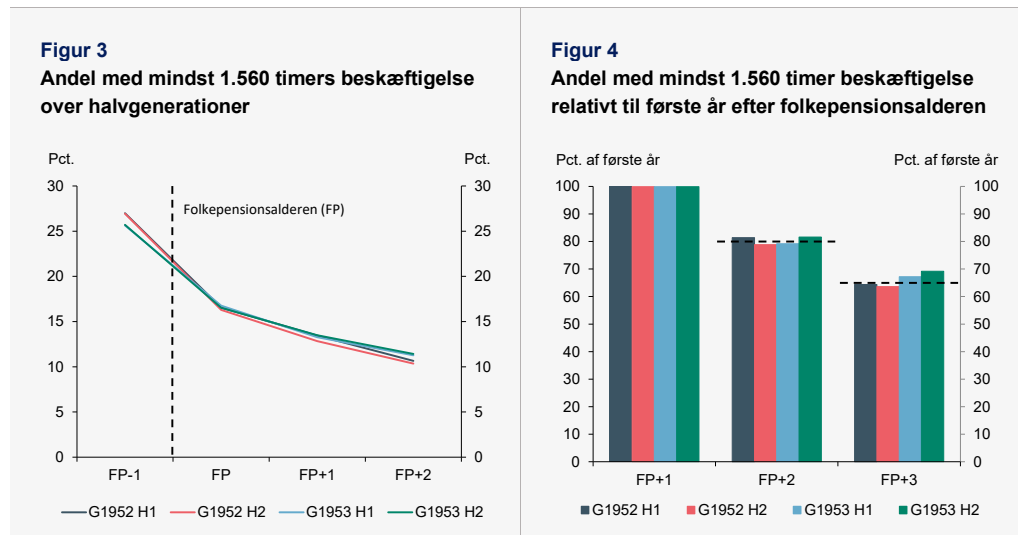
Kilde: Egne beregninger.

Beskæftigelsesparameter det andet og tredje år efter folkepensionsalderen

Beskæftigelsesparameteren – og dermed beskæftigelseseffekterne – vurderes at være aftagende med afstanden til folkepensionsalderen, da værdien af fritid/pensionstilværelse under standardantagelser vil være stigende med alderen efter folkepensionsalderen.

Det lægges beregningsteknisk til grund, at beskæftigelsesparameteren følger udviklingen i antallet af personer, der arbejder mindst 1.560 timer hvert år efter folkepensionsalderen, jf. figur 3. Konkret antages det, at beskæftigelsesparameteren for andet år efter folkepensionsalderen er -0,12, svarende til 80 pct. af førsteårs-beskæftigelsesparameteren. Dette afspejler, at der var ca. 20 pct. færre, der arbejdede mindst 1.560 timer andet år efter folkepensionsalderen end første år efter folkepensionsalderen blandt de observerede årgange 1952-1953, jf. figur 4. Parameteren

for tredje år antages tilsvarende at være -0,10, svarende til 65 pct. af førsteårs-beskæftigelsesparameteren. Tilsvarende fremgangsmåde bruges ligeledes til at fastlægge de skønnede beskæftigelsesvirkninger for seniorpræmier i årene efter tredje år over folkepensionsalderen.

Anm.: G angiver generationen, og H angiver om det er første eller andet halvår. Dvs. at "G1952 H1" angiver halvårgangen, der er født i første halvår af 1952. I figur 4 viser de stiplede linjer den anvendte skalering af beskæftigelsesparametrene på hhv. 80 og 65 pct. for andet og tredje år over folkepensionsalderen.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Beregningsteknisk lægges det endvidere til grund, at beskæftigelsesparametrene er konstante på tværs af årgange for en given afstand til folkepensionsalderen. Fx antages beskæftigelsesparameteren andet år efter folkepensionsalderen at være -0,12 for både årgang 1956 og årgang 1990, på trods af at folkepensionsalderen er hhv. 67 og 73 år. Folkepensionsalderen stiger kun, når levetiden forventes at stige, hvorfor seniorer må forventes at have et bedre helbred, i takt med at folkepensionsalderen stiger (*sund aldring*). En evt. stigende andel med nedsat arbejdsevne opfanges i den anvendte målgruppe, jf. ovenfor.

Antal modtagere

En stor del af de personer, der modtager seniorpræmien, vurderes også at have opfyldt beskæftigelseskravet i et scenarie uden seniorpræmie. Andelen af en årgang, der alligevel ville have arbejdet 1.560 timer eller mere, fastsættes på baggrund af registerdata og følger beskæftigelsesfrekvensen over folkepensionsalderen i fremskrivningen.

Antallet af nye modtagere udregnes på baggrund af beskæftigelsesrelationen præsenteret ovenfor:

$$\Delta \text{Beskæftigede}_{\text{timer} \geq 1.560, t} = \text{Målgruppen}_t * \Delta K_t * \alpha_t.$$

Derved ligger det samlede antal modtagere fast:

$$\text{Antal modtagere}_t = \Delta \text{Beskæftigede}_{\text{timer} \geq 1.560, t} + \text{Beskæftigede}_{\text{timer} \geq 1.560, t}^{\text{før}}$$

Det bemærkes, at langt størstedelen af modtagerne vurderes at have arbejdet 1.560 timer eller mere i forvejen, hvorfor der vurderes at være væsentlige omkostninger forbundet med udbetaling af seniorpræmie til personer, der ikke øger arbejdsomfanget som følge af seniorpræmien.

Arbejdsudbudseffekt

Det antages beregningsteknisk, at de personer, der som følge af seniorpræmien arbejder mindst 1.560 timer om året, i gennemsnit øger deres arbejdstid med 1.560 timer.⁹ I opgørelsen af virkningen på strukturel beskæftigelse målt i fuldtidspersoner er udgangspunktet 1.924 timer årligt, hvorfor virkningen udregnes ved

$$\Delta \text{Strukturel beskæftigelse}_t = \Delta \text{Beskæftigede}_{\text{timer} \geq 1.560, t} * \frac{1.560}{1.924}$$

Saldovirkning

Saldovirkningen af seniorpræmie udregnes som summen af en positiv saldovirkning fra de personer, der kommer i arbejde, samt en negativ saldovirkning fra udbetaling af seniorpræmie til alle modtagerne. De personer, der kommer i beskæftigelse, vil betale højere indkomstskatter samt få en større disponibel indkomst, hvilket bidrager positivt til den offentlige saldo gennem skatteindtægter og tilbageløb. Omvendt er der store udgifter forbundet med udbetaling af seniorpræmien, om end der ligeledes vil være en grad af tilbageløb herfra. Saldovirkningen er givet ved

$$\Delta \text{Saldo}_t = (\text{skat}_L - \text{skat}_U + 0,23 * \text{forskelsbeløb}) * \Delta \text{Beskæftigede}_{\text{timer} > 1.560, t} - (1 - 0,23) * \text{seniorpræmie}_t * \text{antal modtagere}_t,$$

hvor skat_L og skat_U angiver skattebetalingerne hhv. ved beskæftigelse og ikke-beskæftigelse, og hvor tilbageløb udgør 23 pct., jf. *standardantagelser*. Det bemærkes, at der også regnes skat og tilbageløb af pensionsindbetalinger og ikke-udbetalt pensionsformue, da de vil blive udbetalt senere hen (og forventeligt inden for en relativt kort tidshorisont for disse aldersgrupper). Dermed bliver saldovirkningen lig saldovirkningen i et strukturelt år.

Nye skøn for effekterne af seniorpræmie

Af tabel 3 fremgår effekterne af en forøgelse af seniorpræmien med 10.000 kr. (2024-niveau) de første tre år efter folkepensionsalderen i forhold til de gældende

⁹ De 1.560 løntimer dækker over, at størstedelen forventeligt vil blive ansat til 37 timer om ugen, hvilket er mere end 1.560 timer årligt. Omvendt vil nogle personer forventeligt opjustere deres alternative arbejdstid uden præmien med nogle få timer ekstra, således at de lige netop kommer op på 1.560 timer årligt.

regler, hvor seniorpræmien i 2024-niveau udgør 46.868 kr., 27.898 kr. og 0 kr. i hhv. det første, andet og tredje år efter folkepensionsalderen.

Tabel 3

Skøn for forhøjelse af seniorpræmie med 10.000 kr. (2024-niveau) 1.-3. år efter folkepensionsalderen i forhold til nuværende niveau i alle tre år med virkning fra generation 1958

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Antal modtagere ^A</i>							
1. år	0	0	11.000	11.100	11.300	11.500	11.800
2. år	0	0	0	8.600	8.600	8.800	8.900
3. år	0	0	0	0	7.000	7.100	7.200
<i>Beskæftigelsesvirkning, fuldtidspersoner</i>							
1. år	0	20	40	40	40	40	20
2. år	0	0	20	30	30	30	30
3. år	0	0	0	10	30	30	30
<i>Saldovirkning, mio. kr. (2024-niveau)</i>							
1. år	0	10	-70	-70	-80	-80	-90
2. år	0	0	10	-60	-60	-60	-60
3. år	0	0	0	10	-40	-40	-50

Anm.: Der er afrundet til nærmeste 100 antal modtagere, nærmeste 10 fuldtidspersoner og nærmeste 10 mio. kr. Såfremt man ønsker at følge en given årgang, skal tabellen læses diagonalt, da personer, der var ét år over folkepensionsalderen i 2025, vil være to år over folkepensionsalderen i 2026. I 2025 vurderes tiltaget at medføre et merprovenu på ca. 10 mio. kr. Dette skyldes, at optjeningsperioden for årgang 1958, der kan få udbetalt den forhøjede førsteårssrøpræmie i 2026, starter i 2025, hvorved der forventeligt vil komme øgede skatteindtægter allerede i 2025.

A) Antallet af modtagere angiver det samlede antal modtagere efter forhøjelsen og *ikke* ændringen i antallet af modtagere.

Kilde: Egne beregninger.